

Національний
транспортний
університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Дні занять, час занять, аудиторія: будуть доступні згідно розкладу
за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра Господарського та транспортного права

Лекції проводить

Доцент кафедри господарського та транспортного права Вітко Олександр Юрійович

Контактна
інформація

pacta1@gmail.com
телефон кафедри у форматі: відсутній

Адреса, номер
аудиторії

м. Київ, пр-т Володимира Івасюка, 2, ауд. 414

Час консультацій

Семінарські / практичні / лабораторні заняття проводить

Доцент кафедри господарського та транспортного права Вітко Олександр Юрійович

Контактна
інформація

pacta1@gmail.com
телефон кафедри у форматі: відсутній

Адреса, номер
аудиторії

м. Київ, пр-т Володимира Івасюка, 2, ауд. 414

Час консультацій

Анотація дисципліни

Відповідальність в сфері господарювання настає в результаті вчинення господарських правопорушень.

Господарські правопорушення бувають договірні та позадоговірні.

У рамках даної дисципліни приділяється увага вивченню особливостей правового регулювання відповідальності за вчинення господарських договірних правопорушень. Студенти опановують знання щодо особливостей правового регулювання притягнення порушників господарських зобов'язань до відповідальності та примусового виконання господарських зобов'язань, господарських договорів, зокрема щодо примусового стягнення заборгованості, щодо сплати штрафних санкцій, стягнення шкоди, щодо обставин, які виключають відповідальність суб'єктів господарювання і відповідно виключають стягнення з них санкцій та збитків, щодо порядку нарахування (розрахунку) штрафних санкцій, особливостей правового регулювання стягнення моральної шкоди (в тому числі моральної шкоди, завданої юридичній особі як суб'єкту господарювання).

Вивчення даної дисципліни є необхідним для всіх студентів юристів, адже відповідні знання та вміння знадобляться у професійній діяльності будь-якого юриста у будь-якій сфері.

Наразі можна констатувати, що в господарських судах України дуже часто вирішуються спори щодо примусового виконання господарських зобов'язань, стягнення збитків та моральної шкоди, стягнення штрафних санкцій, і дані справи мають досить складний характер з огляду на те, що норми права, які регулюють відповідальність за порушення господарських зобов'язань мають свої особливості щодо їх тлумачення та застосування на практиці.

Тому, в першу чергу набуття знань щодо особливостей правового регулювання відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань буде необхідним для юристів, які працюватимуть в сфері господарювання (юрисконсульти, адвокати на підприємствах), в сфері консультування бізнесу, в сфері обслуговування бізнесу тощо, адже в межах цієї дисципліни детально вивчаються особливості відповідальності за порушення господарських договорів, особливості розрахунків штрафних санкцій, особливості звільнення від відповідальності тощо.

Однак, для юристів інших спеціалізацій та сфер юридичної практики дані знання також мають дуже важливе значення.

Зокрема, для працівників правоохоронних органів, відповідні знання важливі для діяльності щодо притягнення до відповідальності винних осіб у вчиненні кримінальних та адміністративних правопорушень у сфері господарювання, протидії, попередження, запобігання таким правопорушенням.

Для адвокатів, помічників адвокатів, набуті під час вивчення цієї дисципліни знання є незамінними у діяльності щодо надання правової допомоги клієнтам, складання договорів, представництва клієнтів щодо стягнення збитків, заборгованостей, штрафних санкцій, представництва інтересів у судах у спорах, пов'язаних з вчиненням господарських договірних порушень, надання консультацій щодо відповідальності за вчинення господарських договірних порушень тощо.

Для нотаріусів, помічників нотаріусів, дані знання є необхідними для посвідчення договорів, для здійснення нотаріальних дій, пов'язаних з господарськими договорами, адже такі договори часто визначають порядок стягнення санкцій, збитків, шкоди, а такий інструмент як виконавчий напис нотаріуса дозволяє стягувати санкцій в позасудовому порядку.

Для суддів, помічників суддів, знання набуті під час вивчення цієї дисципліни є важливими для вирішення спорів, вирішення справ щодо притягнення осіб до відповідальності за вчинення господарських правопорушень, стягнення збитків, санкцій тощо.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є положення господарського права щодо відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань.

Міждисциплінарні зв'язки:

Попередньо вивчають: «Теорія держави і права».

Паралельно вивчають: «Цивільний процес».

Послідовно вивчають: «Кримінальний процес».

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Перша частина

Тема № 1. Поняття та загально-теоретичні аспекти відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань

1. Господарські договірні зобов'язання.
2. Виконання господарських договірних зобов'язань.
3. Порушення господарських договірних зобов'язань.

Тема № 2. Відносини між учасниками з приводу відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань

1. Поняття правовідносин з відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань.
2. Склад (структура) правовідносин з відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань.
3. Суб'єкти господарювання як учасники правовідносин з відповідальності за порушення господарських договірних зобов'язань.

Тема № 3. Господарсько-правова відповідальність за порушення господарських зобов'язань: сутність, характерні ознаки, підстави виникнення, межі

1. Сутність, принципи та ознаки господарсько-правової відповідальності за порушення господарських зобов'язань.
2. Види господарсько-правової відповідальності.
3. Підстави відповідальності за порушення господарських зобов'язань.
4. Функції господарської відповідальності.
5. Межі господарсько-правової відповідальності. Зменшення розміру відповідальності.

Модуль 2. Друга частина

Тема № 4. Обставини, які виключають відповідальність за порушення господарських зобов'язань

1. Форс-мажор та казус як підстави для звільнення від господарської відповідальності.
2. Відсутність складу господарського правопорушення як підстава виключення господарської відповідальності
3. Зупинення виконання свого обов'язку, відмова від його виконання частково або в повному обсязі з підстав порушення зустрічного зобов'язання.

Тема № 5. Відшкодування завданих збитків та моральної шкоди в сфері господарювання

1. Відшкодування збитків від порушення договірних зобов'язань в сфері господарювання.
2. Відшкодування моральної шкоди від порушення договірних зобов'язань в сфері господарювання.

Тема № 6. Санкції за порушення господарських зобов'язань. Особливості застосовування видів господарських санкцій. Застосування санкцій та розрахунок санкцій в сфері господарювання

1. Поняття та види господарських санкцій.
2. Застосування санкцій за порушення господарських зобов'язань.
3. Розрахунок санкцій за порушення господарських зобов'язань.

Методи контролю:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

Джерела для вивчення дисципліни –

1. Електронний ресурс бібліотеки НТУ <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

Контроль протягом семестру							Підсумковий контроль (залік)	Сума балів	
Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3 (ІЗ)			
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6				
Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного опитування, дискусійного обговорення теми заняття, проблемних питань тощо за підсумком вивчення всіх тем в межах одного модуля, з урахуванням опрацювання питань тем, які виносяться на самостійну роботу) – <u>до – 15</u>; - поточні контрольні роботи (перевірка засвоєння теоретичного матеріалу в межах одного модуля) – <u>до 5</u>; - модульна контрольна робота № 1 – <u>до – 10</u>; - модульна контрольна робота № 2 – <u>до – 10</u>.							Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного опитування, дискусійного обговорення теми заняття, проблемних питань тощо за підсумком вивчення всіх тем в межах дисципліни з урахуванням опрацювання питань тем, які виносяться на самостійну роботу) – <u>до – 20</u>.							40		

Критерії оцінювання: Додаток 1 до Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті

http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий контроль проводяться згідно з графіком освітнього процесу та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в

узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу деканату факультету / директорату інституту. Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету / директором інституту.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних/семінарських/лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням декана факультету / директора інституту передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність: http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennyanu_dobroch.pdf

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати ВИКЛЮЧНО з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до деканату факультету / директорату інституту та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це деканат факультету / відповідний

підрозділ інституту.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Канали зв'язку з розробником силабуса:

електронна пошта raeta1@gmail.com

телефон кафедри у форматі: відсутній

Рекомендована література:

1. Господарське право: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. – Одеса: НУ "ОЮА", 2021. – 166 с.

2. Концепція оновлення Цивільного кодексу України / А. Довгерт, Н. Кузнецова та ін. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

3. Фоменко Я.Є. Цивільно-правова відповідальність за невиконання грошових зобов'язань в іноземній валюті. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису... Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів, 2022. – 200 с.